

Maupassant, un misantrop excepcional

JOAQUIM ARMENGOL

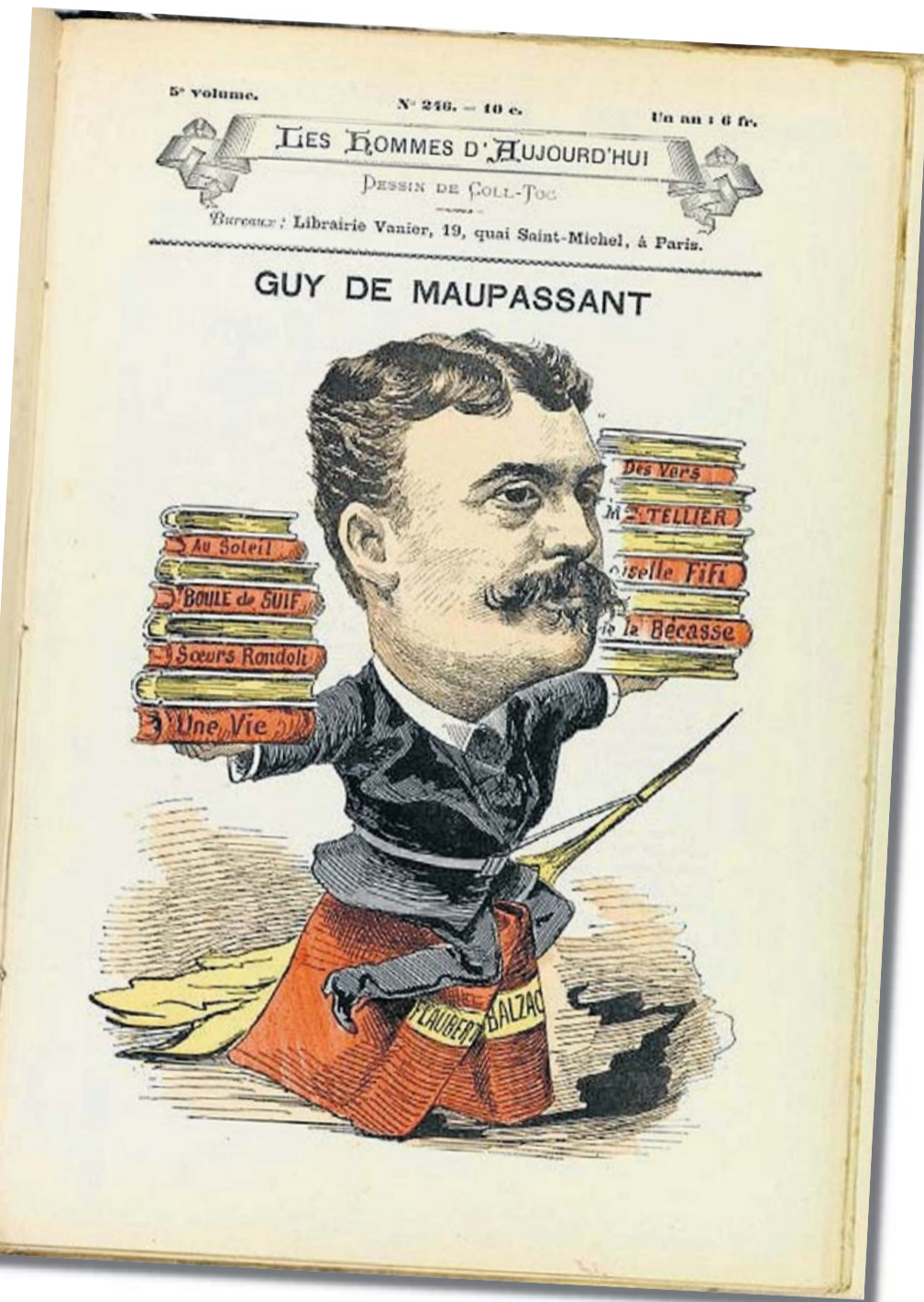
Guy de Maupassant és, juntament amb Gustave Flaubert, un dels grans escriptors francesos del segle XIX. En realitat, Maupassant és fill espiritual de Flaubert, que el tenia sota la seva tutela filosòfico-literària. Ell va obrir-li les portes d'alguns diaris, i va procurar-li la coneixença d'escriptors com Zola, Turguéniev i els germans Goncourt. No sé si existeix en la història de la literatura una filiació de genis tan plena i directa, amb una forma tan genuïna de copsar l'interior d'un tipus d'experiència humana, en especial la normanda. Ara bé, tot i que Maupassant va cultivar la novel·la amb certa fortuna, el seu extraordinari talent brilla en els contes, un gènere que va renovar i en el qual va excel·lir.

Contes de la becada n'és un bon exemple. El recull de narracions l'ha publicat Edicions del Cràter, nova editorial amb la clara voluntat d'editar en un català contemporani –com mostra perfectament la traducció de Marta Marfany– autors que han deixat empremta en la història de les lletres i que continuen dialogant amb el nostre present.

Atracció per la vida camperola
Contes de la becada consta de disset relats publicats el 1883. Són narracions on predominen alguns dels temes preferits de Maupassant: la caça, la guerra franco-prussiana, les aventures amoroses, el món dels petitburgesos...; però en bona part hi trobem el món rural, una temàtica en la qual l'escriptor francès va ser molt prolífic, pel gran coneixement que tenia de la vida dels camperols. Val a dir que l'autor no és gens magnànim amb els seus personatges, més aviat maliciós i cru, fent palesa la ignorància, la brutalitat i la misèria d'uns éssers que traça amb genialitat. No és estrany que Txékhov llegís i admirés Maupassant, en especial per la seva prosa senzilla, directa i sense artificis, però també per la capacitat extraordinària de mostrar-se impersonal en les seves narracions, com si fos un ésser omniscient que només descriu el que veu. Els separa, però, un tret fonamental: la humanitat. Una qualitat de Txékhov admirable però inexistent en Maupassant.

Atracció per la vida camperola

El volum s'inicia amb *La becada*, retrat del vell baró de Ravots, que, fent reunir els seus comparses caçadors, i després d'un retorçat joc gastronòmic, es fa explicar històries. Un conte a tall d'introducció o excusa que justifica la resta de relats, que són magnífics. Tot plegat sembla un mostrari tragicòmic de febleses humanes o d'obsenitat moral, o un reguitzell de pecats ca-



VIQUIPÈDIA

pitals. Cada relat en podria escenificar algun. Per exemple: la gasiveria extrema a *Pierrot*, l'estupidesa i la sevícia a *Els esclots*, la crueltat a *Broma normanda*, la roïnesa implacable d'*Al camp* o la mostra més baixa de rateria que provoca el sacrifici físic entre germans d'*A la mar*. I bona atenció mereix *Sant Antoni*, un relat sensacional i exemplar on el grotesc, la brutalitat i l'assassinat es despleguen de forma despietada. D'una altra índole són *La cadiraire*, una exhibició fantàstica de cinisme contra una generositat amorosa, humiliant i superba, i *Un normand*, relat deliciosament humorístic on Maupassant fa un recorregut per Rouen, mostrant el seu gran talent de precisió en la doble descripció del paisatge i els individus locals de la contrada, etc.

Ara bé, malgrat que les històries puguin transmetre amb una fidelitat absoluta la societat del seu



CONTES DE LA BECADA
GUY DE MAUPASSANT
CRÀTER
TRADUCCIÓ DE MARTA MARFANY
192 PÀG. / 16,50 €

temps, un es pregunta d'on surt aquesta impietat tan profunda. Que Maupassant va dur una vida discolta i que era sexualment promiscu és un fet, i que no se li va conèixer cap amor veritable també. És més, detestava qualsevol lligam o vincle social i el matrimoni li semblava un horror, de manera que no va voler mai formar part d'una escola literària, en defensa de la seva independència. Pel que sembla, la relació amb els pares, amb Flaubert i amb les idees de Schopenhauer van dotar-lo d'un caràcter pessimista, d'una misogínia espessa i d'una innegable misantropia. Sifilític, suïcida, amb símptomes de demència i pànic, va intentar degollar-se amb un obrecartes. Va morir als 43 anys internat al sanatori del doctor Blanche. Trobareu la seva bonica tomba al cementiri de Montparnasse, a París. ♦♦

OBRO FIL



MARINA ESPASA

La Fe i els llibres

Era l'any 2007 i preparàvem l'arrencada de *L'hora del lector* per al difunt Canal 33. L'equip de reportatges exteriors hauria de visitar una llibreria diferent cada setmana. Per on començàvem? Les llibreries de Barcelona ens les sabíem de memòria, dúiem anys a Be-tevé, però això que ara es coneix com a territori i que abans eren comarques era un eral desconegut per al realitzador Enric Juste i per a mi. Eren anys de blogs i de Facebook, encara, de començar a parlar amb gent a qui gairebé no coneixies i de deixar missatges en murs. I l'hi vaig preguntar a la Marta Rojals. Quina llibreria t'agrada? Has d'anar a L'Espolsada. On? És la llibreria de la Fe Fernández, a les Franqueses del Vallès. Molt bé, som-hi, el Vallès Oriental me'l conec.

Queia un bat de sol sobre una d'aquestes places que només pot haver projectat la ment criminal d'un arquitecte o urbanista municipal. Vam aparcar-hi i, amb la calor enganxant-se'ns a les camises, ens vam acostar a un dels locals comercials que l'envoltaven. Una llibreria, aquí? La Fe ens va obrir la porta i de seguida vaig pensar que ens entendriem: una foto de la Rodoreda enganxada a la columna apadrinava (i encara ho fa) l'espai. Llicenciada en traducció i interpretació, ens va explicar que havia obert feia poc però ja tenia al cap la majoria dels projectes que han fet d'ella una pionera: fa 15 anys ningú pensava que els escriptors "importants" es desplaçarien fins a les Franqueses per xerrar amb els seus lectors, i ho han acabat fent una pila, o que es podia organitzar un club de lectura amb més de cinquanta participants cada mes, o un club de lectura només per a joves, o per a nens, o que una llibreria podia recomanar llibres en un blog i provocar efectes reals sobre les vendes d'aquells llibres. Això va ser el que va passar amb *Primavera, estiu, etcètera*, el debut de la Rojals: tot va començar a la plaça estavellada pel sol.

Ha passat el temps, i enguany L'Espolsada celebra el quinze aniversari, envoltada de la comunitat que ha sabut crear al llarg d'aquest temps, amb totes les lectures que hi han trobat refugi, un lloc on tothom entén què vol dir viure segones vides de ficció amb més intensitat que les pròpies. Sí, una llibreria, aquí. En lloc segur. ♦♦